

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
ІНСТИТУТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Відділ комплексного опрацювання документів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Генеральний директор НБУВ

_____ Л. А. Дубровіна

« ___ » _____ 202_ р.

**ВЕДЕННЯ БАЗИ ДАНИХ
«СКОРОЧЕНИЙ ВАРІАНТ РУБРИКАТОРА НБУВ
ДЛЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ»
У РОБОЧОМУ АРКУШІ «RUBR»
ЕЛЕКТРОННОГО КАТАЛОГУ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО**

Інструкція

Київ 2020

Автори-укладачі:

Галицька Світлана Володимирівна, н. с.,

Орешина Наталія Володимирівна, м. н. с.,

Сидиченко Євген Іванович, н. с.,

Устинова Тетяна Петрівна, м. н. с.

Рецензенти:

Перенесієнко Ігор Петрович, науковий співробітник Інституту інформаційних технологій НБУВ, кандидат наук із соціальних комунікацій;

Самохіна Наталія Федорівна, завідувач відділу наукової організації електронних інформаційних ресурсів Інституту інформаційних технологій НБУВ, кандидат технічних наук.

Інструкція затверджена науково-методичною радою Інституту інформаційних технологій Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, протокол № 17 від “26” жовтня 2020 р.

Інструкція визначає правила ведення БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» в електронному каталозі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського.

Наведено методику заповнення полів для формування запису рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ у прикладах і поясненнях.

Видання призначене для бібліотечних працівників, які здійснюють формування, деталізацію, редагування і удосконалення рубрик у базі даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» і працюють в АРМ «Каталогізатор» АБІС «ІРБІС». Інструкція може бути використана каталогізаторами інших наукових бібліотек України.

Зміст

Перелік скорочень	4
Вступ	5
I. Загальні положення	7
II. Загальний опис системи	8
III. Настанови	11
IV. Таблиця	14
V. Додатки	20
Додаток 1. Приклади заповнення полів для формування рубрик у базі даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» зі списку робочого аркуша «RUBR – Авторитетний запис Рубрикатора НБУВ»	20
Додаток 2. Приклади формування і формат виведення записів рубрик у базі даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» зі списку робочого аркуша «RUBR – Авторитетний запис Рубрикатора НБУВ»	31
Додаток 3. Приклади виведення записів рубрик бази даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» у тематичному навігаторі на сайті НБУВ	41
VI. Визначення	44
Список використаних джерел	47

Перелік скорочень

АПП – алфавітно-предметний покажчик

ББД – бібліографічна база даних

БД – база даних

БЗ – бібліографічний запис

БО – бібліографічний опис

ДСТУ – Державний стандарт України

ЕК – електронний каталог

НБУВ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

РА – робочий аркуш

САБ – система автоматизації бібліотек

УДК – Універсальна десяткова класифікація

Вступ

Сучасна бібліотека як інформаційно-комунікаційний центр має забезпечувати ефективний доступ до інформаційних ресурсів, які вона накопичує і зберігає, що вимагає високого рівня організації інформаційно-пошукової системи, зокрема, її складників, які підтримують процес наукового опрацювання документів.

Відділами комплексного опрацювання документів та інформаційно-комунікаційних технологій НБУВ розроблено БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки», представлену в програмному середовищі «ІРБІС64», призначену для оптимізації процесу систематизації документів, організації та ведення систематичного каталогу у спеціалізованих відділах НБУВ і наукових бібліотеках з невеликими обсягами фондів, формування складника довідково-бібліографічного апарата бібліотеки, створення зручного засобу навігації в масивах інформаційних ресурсів НБУВ.

БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» є органічною підсистемою інформаційно-пошукової, інформаційно-комунікативної системи бібліотеки, компонентом лінгвістично-довідкового забезпечення автоматизованої бібліотечної технології, а також прикладом застосування сучасних інформаційних технологій у робочому процесі наукового опрацювання документів.

Впровадження БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» дозволить працівникам спеціалізованих відділів НБУВ: якісно опрацьовувати документи з використанням основних рубрик Рубрикатора НБУВ, тобто верхніх рівнів класифікаційної ієрархії; організовувати власні фонди (наприклад, колекції, рукописи, стародруки, електронні інформаційні ресурси) відповідно до системи представлення знань, прийнятої у бібліотеці, та інтегрувати їх в комплексну інформаційно-пошукову систему бібліотеки; створити умови для ефективного тематичного

пошуку інформації, тобто забезпечити ефективне використання своїх фондів як невід'ємної частини загального інформаційного потенціалу НБУВ [10, с. 456–457].

На основі записів рубрик БД формуються сторінки рубрик тематичного навігатора на сайті НБУВ, складника інформаційно-пошукової системи бібліотеки, для забезпечення інтелектуального пошуку джерел наукової інформації.

Записи бази даних формуються бібліотекарем засобами модуля «Каталогізатор» САБ «ІРБІС64». За своїми характеристиками та змістовим наповненням БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» відповідає вимогам до технології опрацювання інформаційних ресурсів, прийнятій у відділі комплексного опрацювання документів НБУВ.

Інструкцію укладено з метою забезпечити належне заповнення полів для формування записів рубрик у БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» за єдиною схемою. Робочий процес формування рубрик БД наочно демонструють таблиця «Робочий аркуш RUBR – Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» і приклади, наведені у Додатках 1–2.

Формування, постійне удосконалення і актуалізація рубрик БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки», а також укладання методичних та інструктивних матеріалів щодо її ведення спрямовано на підвищення ефективності функціонування інформаційно-пошукової системи і використання інформаційного ресурсу бібліотеки. Застосування БД у бібліотечній технології є важливим етапом адаптації бібліотеки до умов сучасного інформаційного суспільства.

I. Загальні положення

- 1.1. Інструкція є загальнобібліотечним документом, обов'язковим для всіх структурних підрозділів НБУВ.
- 1.2. Інструкція регулює порядок опрацювання рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ співробітниками відділу комплексного опрацювання документів.
- 1.3. Інструкція визначає порядок організації процесу формування та редагування рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ в ЕК.
- 1.4. Інструкція визначає поля, які є обов'язковими для заповнення, і факультативні поля, які заповнюються за наявності відповідної інформації.
- 1.5. Підставою для доопрацювання певної рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ є наявність інформації, яку також варто зазначити у відповідних полях (визначення термінів, скорочення або інші формулювання заголовків тощо).
- 1.6. Підставою для деталізації певної рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ є достатня кількість зібраних під рубрикою документів, а також необхідність актуалізації системи відповідності між рубриками Рубрикатора НБУВ і УДК.
- 1.7. Відповідальність за організацію та якість виконання робіт з деталізації, редагування і удосконалення рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ несе завідувач відділу комплексного опрацювання документів.

II. Загальний опис системи

(Загальна інформація)

На малюнку (рис. 1) зображено інтерфейс програми під час опрацювання рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ в САБ «ІРБІС64» з назвами окремих областей, виділених червоним кольором.

Інтерфейс програми

The screenshot shows the IRBIS64 software interface with several red annotations:

- Налаштування особистих параметрів**: Points to the menu bar.
- Пошук за MFN**: Points to the search field.
- Назва бази даних**: Points to the database name dropdown.
- Результат пошуку за словником**: Points to the search results dropdown.
- Словник**: Points to the dictionary list on the left.
- Робочий аркуш**: Points to the main record display area.
- Область стислого опису**: Points to the summary description field.
- Область повного опису**: Points to the full description field.
- Рядок підказки**: Points to the suggestion line.
- MFN поточного запису**: Points to the current MFN field at the bottom.
- Асоціативно пов'язані рубрики**: Points to the associated rubrics field at the bottom.

The interface includes a menu bar (База даних, Коректировка, Поиск, Просмотр, Сервис, Помощь), a toolbar, and a main window with a search field, database name dropdown, and search results dropdown. The main window displays a list of records and a detailed view of a record with a summary and full description.

Док-ов	Термины	№	Значение
1	M331 > КАМ	1	ТВО
1	M332 > СУКС	1	СЛОВНИК

Ключ: 32 > ПЕРЕРОБКА ЛУБ'ЯНИХ ВОЛОКОН

№	Сортировка	Нет	Полное описание	Связанные док-ты (НЕТ)
1			«M32» Переробка луб'яних волокон лляне виробництво ; перероблення абаки (манільське прядиво) ; перероблення агави (сизаль, генекен, кантала, або маге) ; перероблення джуту ; перероблення канатника ; перероблення кенафу ; перероблення кендію ; перероблення конопель ; перероблення лубу і облення рамі. <i>Виробництво кан пагатів див. M37.</i>	

Див. також :
[M37 - Виробництво особливих видів тканин і текстильних виробів](#)

УДК 677.11/.15*2Волокна зі стебел дводольних рослин. Лубові волокна + 677.022.35*2Прядіння лубових волокон + 677.05*2Текстильні машини та обладнання + 677.02*2Процеси текстильної промисловості.....

БД: RUBS Макс.MFN: 2334 Текущий MFN: 1403 Отмечено - 0 Асоціативно пов'язані рубрики 14:03 00:08

Рис. 1. Інтерфейс програми

Область управління (нагорі на малюнку) складається з **«Головного меню»** і **«Панелі інструментів»**. Головне меню містить згруповані в блоки елементи для виконання всіх режимів роботи АРМа, а Панель інструментів містить компоненти (кнопки і спадаючі меню) для швидкого доступу до часто вживаних елементів головного меню.

Головне меню містить назви функцій програми. Поруч з деякими з них, у спадаючих меню, є піктограми (невеличкі малюнки).

Такі ж піктограми наведено на панелі інструментів (ліворуч). Наприклад, «налаштування особистих параметрів» (рис. 1).

«Назва каталогу (бази даних)». Спадаюче меню для обирання бази даних, зокрема, для обирання бази «RUBS – Рубрикатор – скорочений варіант (служба)».

«Словник». Використовується для швидкого пошуку опису рубрики.

Стрілка вгору вказує на спадаюче меню для вибору словника (наприклад, «Індекси + Заголовки»).

Стрілка вниз вказує на місце занесення пошукового терміну (ключ) в словнику (наприклад, «М32»).

«Робочий аркуш». Робоча область для вводу елементів опису рубрики.

Є комплексом полів для формування опису рубрики.

Стрілка вгору вказує на спадаюче меню для вибору робочого аркуша.

«Область повного опису». Слугує для відображення опису рубрики.

Стрілка вгору вказує на спадаюче меню для вибору формату відображення в області повного опису.

«Область стислого опису». Використовується для відображення всіх рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, розташованих за порядковими номерами (MFN) в базі даних, або рубрик (групи рубрик), знайдених в результаті пошуку, у вигляді короткого (в один рядок) опису (списку описів).

«Пошук за MFN». Використовується для швидкого переходу до опису рубрики за порядковим номером запису в базі даних.

«Рядок підказки». Наводиться корисна інформація до обробки поля.

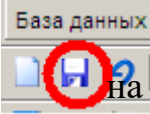
Додаткова інформація

У деяких полях та підполях робочого аркушу праворуч знаходяться піктограми додаткових засобів введення даних:

 піктограма вказує на наявність підполів для поля. Відкривається натисканням лівої кнопки миші або натисканням клавіші «F3».

 піктограма вказує на наявність можливості введення даних у поле через меню, словник або багаторядкове вікно. Відкривається «клацанням» миші на ньому або натисканням клавіші «F2».

Збереження запису.

 Для збереження запису необхідно навести покажчик миші на зображення дискети (знаходиться ліворуч вгорі) та натиснути на ліву кнопку миші або натиснути клавішу «Shift» та, не відпускаючи її, натиснути клавішу «Enter» («Shift+Enter»).

До полів/підполів треба заносити тільки ті дані, які вказані в назві поля/підполя.

III. Настанови

Формування рубрик у БД здійснюється за допомогою робочого аркуша RUBR – «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки».

Записи рубрик у БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» за структурою і змістовим наповненням повністю відповідають рубрикам систематичної частини видання «Рубрикатор НБУВ. Скорочений варіант» [16]. БД також дає змогу вносити до рубрик додаткову інформацію (статті глосарія, скорочення тощо).

Для кожної рубрики обов'язковим для заповнення є поле:

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

Поле призначене для внесення у відповідні підполя основних елементів запису рубрики – заголовка рубрики та відповідного індексу Рубрикатора НБУВ. Містить підполя «Галузь застосування» і «Глосарій» для зазначення галузі, до якої належать теми, предмети, явища, охоплені рубрикою, та визначення заголовка рубрики.

Також для кожної рубрики обов'язковим полем є:

675: Індекс УДК

Поле призначене для внесення у відповідні підполя індексів і заголовків рубрик УДК, що відповідають змістовому наповненню рубрики Рубрикатора НБУВ. Змістові зв'язки повної або часткової відповідності між рубриками різних класифікаційних схем фіксують співвідношення структур класифікацій на понятійному рівні з урахуванням аспектів розглядання тем, предметів, явищ. Наведені індекси та заголовки УДК є повноцінним компонентом методичного апарата рубрики. Кількість термінів до однієї рубрики не обмежено.

Як правило, рубрики містять методичні вказівки, які уточнюють тематичний зміст рубрик, порядок розташування матеріалу на рівнях ієрархії та визначають способи подальшої деталізації матеріалу, а також посилання на інші рубрики для зазначення часткового пересічення змісту між

рубриками, підпорядкованості одного поняття іншим поняттям, які знаходяться у різних місцях ієрархії, установлення тематичних зв'язків між рубриками, визначення суміжних за характером поділів [10, с.452]. За наявності методичних вказівок і посилань обов'язково заповнюються поля:

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

Поле 750: «Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)» містить підполя «Скорочення», «Галузь вживання», «Стаття глосарія» для зазначення скорочення додаткового заголовка, галузі, до якої належать теми, предмети, явища, охоплені додатковим заголовком, та визначення додаткового заголовка рубрики.

За наявності термінів для формування АПП обов'язковим для рубрики є поле:

820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик)

Термін АПП вносять в окреме підполе. Для нього передбачено внесення двох відповідних рубрик УДК (індексів і заголовків).

За наявності інших варіантів заголовка рубрики, за необхідності зазначити заголовок іншою мовою, надати примітки щодо застосування заголовка, відомості про інформаційні джерела та іншу додаткову інформацію факультативно заповнюються поля:

753: Інші варіанти заголовка рубрики (синоніми)

755: Заголовки іншою мовою

756: Заголовки - Власні назви

330: Примітка про застосування заголовка

830: Загальна примітка каталогізатора

951: Інформація про зображення

810: Примітка про інформаційні джерела

Правила заповнення зазначених полів наведено у Таблиці та Додатках 1–2.

Поле **905: *Перевірка на дублетність*** дає змогу встановити/відключити автоматичну перевірку рубрики на дублетність. Перевірка рубрики на дублетність дозволяє уникати повторного введення існуючої рубрики.

За аналогією з БД «Рубрикатор НБУВ» ЕК НБУВ у БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» здійснюється автоматичне формування словників пошукових елементів.

Налагоджено швидкий перехід з БД «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» до БД ЕК НБУВ з формуванням переліку БЗ документів відповідної тематики.

IV. ТАБЛИЦЯ

Робочий аркуш RUBR – СКОРОЧЕНИЙ ВАРІАНТ РУБРИКАТОРА НБУВ ДЛЯ НАУКОВОЇ БІБЛІОТЕКИ

Назва поля	Назва підполя	Настанови	Приклади
Вкладка «Тематичні рубрики»			
<i>820: АПУ (Алфавітно-предметний показчик)</i>		<u>Обов'язкове поле.</u> <i>Поле повторюється.</i> В записи рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ вносяться терміни для формування алфавітно-предметного показчика. Кількість термінів показчика необмежено. До кожного терміну АПП можна вносити дві відповідні рубрики УДК	<i>Див. Приклад № 1 у Додатку 1</i>
	Заголовок (^А)	Вноситься термін АПП до рубрики Рубрикатора НБУВ	Буряк
	Підзаголовок (^В)	Вноситься пояснювальне слово до терміна АПП	кормовий
	УДК 1 (^1)	Вноситься індекс рубрики УДК, який відповідає терміну АПП	633.41
	УДК Рубрика 1 (^2)	Вноситься заголовок рубрики УДК, який відповідає терміну АПП	Буряк. Буряк червоний та жовтий. <i>Beta vulgaris</i>
	УДК 2 (^3)	Вноситься індекс рубрики УДК, який відповідає терміну АПП	633.416
	УДК Рубрика 2 (^4)	Вноситься заголовок рубрики УДК, який відповідає терміну АПП	Буряк кормовий

Назва поля	Назва підполя	Настанови	Приклади
675: Індекс УДК		<u>Обов'язкове поле.</u> Поле повторюється. За таблицями Десяткової універсальної класифікації обирається рубрика(и), відповідна(і) певній рубриці скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, до опису якої заносяться індекси і заголовки відповідних рубрик УДК. Кількість рубрик УДК необмежено	<i>Див. Приклад № 2 у Додатку 1</i>
	Індекс УДК (^*)	Вноситься індекс рубрики УДК	006.91
	Рубрика УДК (^2)	Вноситься заголовок рубрики УДК	Метрологія. Вага та міри
250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики		<u>Обов'язкове поле.</u> Поле не повторюється. За робочими таблицями класифікації (Рубрикатором НБУВ) обирається рубрика, опис якої заноситься до запису бази даних	<i>Див. Приклад № 3 у Додатку 1</i>
	Код (^А)	Вноситься індекс рубрики	Ж10
	Заголовок (^J)	Вноситься заголовок рубрики	Метрологія. Техніка вимірювань
	Галузь застосування (^I)	Вноситься галузь, до якої належать теми, предмети, явища, охоплені рубрикою	Техніка вимірювання
Глосарій (^T)	Вноситься визначення заголовка рубрики. Джерелами інформації є енциклопедії, довідники, словники тощо.	прикладна наукова дисципліна, яка ґрунтується на досягненнях природничих, технічних і суспільних наук, об'єктом дослідження якої є вимірювання фізичних величин, методи та засоби забезпечення їх єдності та необхідної точності.	

Назва поля	Назва підполя	Настанови	Приклади
750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)		<u>Обов'язкове поле.</u> Поле повторюється. За робочими таблицями класифікації (Рубрикатором НБУВ) обирають додаткові заголовки до рубрики	<i>Див. Приклад № 4 у Додатку 1</i>
	Заголовок (^A)	Вносять додаткові заголовки до рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, які розкривають зміст та окреслюють границі рубрики	Метрична система
	Скорочення (^L)	Заповнюється за наявності інформації	
	Галузь вживання (^I)	Вноситься галузь, до якої належать теми, предмети, явища, охоплені рубрикою	Техніка вимірювання
	Стаття глосарія (^T)	Вносяться визначення додаткових заголовків рубрики. Джерелами інформації є енциклопедії, довідники, словники тощо	система мір, що ґрунтується на двох одиницях: метрі (м) — одиниці довжини і кілограмі (кг) — одиниці маси
753: Інші варіанти заголовка рубрики (синоніми)		<u>Факультативне поле.</u> Поле повторюється. Поле заповнюється за наявності заголовка-синоніма. Заголовки-синоніми часто застосовують для позначення аналогічних рубрик у різних класифікаційних схемах, зокрема, в УДК	<i>Див. Приклад № 5 у Додатку 1</i>
	Заголовок (^A)	Поле заповнюється за наявності заголовка-синоніма	Обробка, збагачення мінеральної сировини
	Скорочення (^L)	Заповнюється за наявності інформації	
	Галузь вживання (^I)	Вноситься галузь, до якої належать теми, предмети, явища, охоплені рубрикою	Гірнична справа

Назва поля	Назва підполя	Настанови	Приклади
	Стаття глосарія (^Т)	Вносяться визначення заголовків-синонімів рубрики. Джерелами інформації є енциклопедії, довідники, словники тощо	сукупність методів і процесів первинного перероблення руд, вугілля тощо метою концентрації цінних компонентів видаленням пустої породи та розділенням мінералів
755: Заголовки іншою мовою		<u>Факультативне поле.</u> Поле повторюється. Заповнюється за необхідності зазначити заголовок рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ іншою мовою	Див. Приклад № 6 у Додатку 1
	Заголовок (^А)	Вноситься заголовок рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ іншою мовою	Nanotechnology
	Скорочення (^L)	Заповнюється за наявності інформації	
	Мова заголовка (^8)	Вноситься мова заголовка рубрики, яку обирають за словником	eng
	Галузь вживання (^I)	Вноситься галузь, до якої належать теми, предмети, явища, охоплені рубрикою	Виробництво
756: Заголовки - Власні назви		<u>Факультативне поле.</u> Поле повторюється. Тимчасово не заповнюється.	
	Заголовок (^А)	Вносять назви пакетів програм, марок комп'ютерів тощо	Windows 10
	Скорочення (^L)	Заповнюється за наявності інформації	
	Галузь вживання (^I)	Вноситься галузь, до якої належать предмети, охоплені рубрикою	Інформаційна і обчислювальна техніка
	Стаття глосарія (^Т)	Вносяться визначення заголовків рубрики, які є власними назвами. Джерелами інформації є енциклопедії, довідники, словники тощо	Операційна система для персональних комп'ютерів і робочих станцій, розроблена корпорацією Microsoft у межах родини Windows NT

Назва поля	Назва підполя	Настанови	Приклади
553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)		<u>Обов'язкове поле.</u> Поле повторюється. Асоціативно пов'язані рубрики	<i>Див. Приклад № 7 у Додатку 1</i>
	Код рубрики (^A)	В запис певної рубрики вносяться індекси рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, зв'язаних з нею за змістом	Д22
	Заголовок рубрики (^J)	В запис певної рубрики вносяться заголовки рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, зв'язаних з нею за змістом	Гідрологія
330: Примітка про застосування заголовка		<u>Факультативне поле.</u> Поле повторюється. Заповнюється за наявності інформації	
353: Текстова примітка "Див. також"		<u>Обов'язкове поле.</u> Поле не повторюється. В запис певної рубрики вносяться посилання до інших рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, які охоплюють різні аспекти розглядання теми	<i>Див. Приклад № 8 у Додатку 1</i>
825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)		<u>Обов'язкове поле.</u> Поле повторюється. Інструкція щодо застосування. Вносяться методичні вказівки до рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ	<i>Див. Приклад № 9 у Додатку 1</i>
830: Загальна примітка каталогізатора		<u>Факультативне поле.</u> Поле не повторюється. Заповнюється за наявності інформації	
951: Інформація про зображення		<u>Факультативне поле.</u> Поле не повторюється. Заповнюється за наявності інформації	
	Ім'я файлу (^A)	Заповнюється за наявності інформації	
	Розмір зображення (пікселі) (^C)	Заповнюється за наявності інформації	

Назва поля	Назва підполя	Настанови	Приклади
810: Примітка про інформаційні джерела		<u>Факультативне поле.</u> <i>Поле повторюється.</i> Поле містить відомості про документ, який містить інформацію про заголовок. Тимчасово не заповнюється	
	Автор (Прізвище, Ініціали) (^F)	Вноситься прізвище та ініціали автора (через кому та пробіл)	Корпан, М. І.
	2-й автор (Прізвище, Ініціали) (^1)	Вноситься прізвище та ініціали автора (через кому та пробіл)	Чекман, І. С.
	3-й автор (Прізвище, Ініціали) (^2)	Вноситься прізвище та ініціали автора (через кому та пробіл)	Загородний, М. І.
	Назва (^C)	Вноситься назва документа	Нанонаука, нанотехнології, наномедицина: стан науково-практичних досліджень
	Відомості про авторство (^G)	Вносяться відомості про авторство	
	Видання, в якому опубліковано (^D)	Вноситься назва видання, в якому опубліковано документ	Лікарська справа (науково-практичний журнал)
	Випуск, частина (^N)	Вноситься номер частини, випуска видання, в якому опубліковано документ	№ 4–5
	Вихідні дані (^0)	Вносяться вихідні дані видання, в якому опубліковано документ	ТОВ "Інформаційно-науковий центр "Лікарська справа"; НМАПО імені П. Л. Шупика. Київ: ИНЦ "Лікарська справа", 2009
	Сторінки (^4)	Вносяться сторінки видання, на яких опубліковано документ	3–8
905: Перевірка на дублетність		<i>Поле не повторюється.</i>	
	Перевірка на дублетність (Так / Ні) ? (^0)	Встановлено автоматичну перевірку рубрики на дублетність	

V. Додатки

Додаток 1.

**Приклади заповнення полів для формування рубрик у базі даних
«Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки»
зі списку робочого аркуша
«RUBR – Авторитетний запис Рубрикатора НБУВ»**

Вкладка «Тематичні рубрики»

Приклад № 1. Заповнення обов'язкового поля 820: АПУ

Для рубрики «П222 Кормові культури» у поле «820: АПУ» внесено терміни АПП і відповідні індекси та заголовки УДК (рис. 2). Для терміну «Буряк» внесено підзаголовок «кормовий» (рис. 3). Для термінів «Кормова бруква, турнепс», «Буряк кормовий», «Кормові коренеплоди», «Кормова морква» наведено індекси та заголовки двох відповідних рубрик УДК, для решти – однієї відповідної рубрики УДК.

#820/1: ^АКормові баштанні^1635.6^2Рослини з їстівними плодами та насінням. Бобові культури

#820/2: ^АКормова бруква, турнепс^1633.42^2Селера. Кольрабі, бруква, турнепс^3635.126^4Бруква (турнепс). Brassica campestris parobrassica

#820/3: ^АБуряк^Вкормовий^1633.12^2Буряк. Буряк червоний та жовтий. Beta vulgaris^3633.416^4Буряк кормовий

#820/4: ^АКормові гарбузові^1635.6^2Рослини з їстівними плодами та насінням. Бобові культури

#820/5: ^АКормова капуста^1635.3^2Рослини з їстівними стеблами, листям або квітками

#820/6: ^АКормові коренеплоди^1633.4^2Столові коренеплоди^3635.1^4Столові коренеплоди

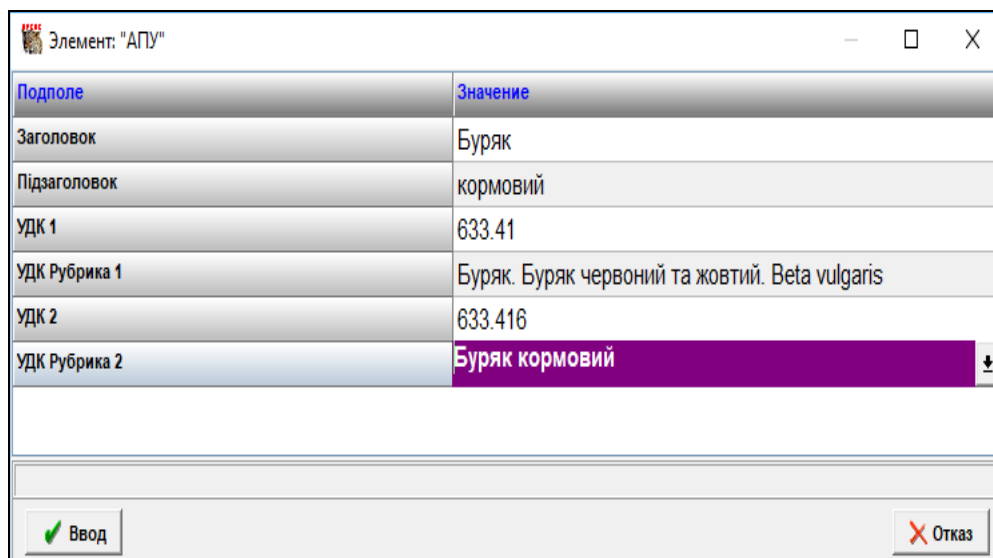
#820/7: ^АКормова морква^1633.43^2Морква. Daucus carota. Бутень бульбистий. Chaerophyllum bulbosum^3635.13^4Морква. Daucus carota. Бутень бульбистий. Chaerophyllum bulbosum

#820/8: ^АСилосні культури^1633.2^2Кормові трави. Лугові та пасовищні трави

#820/9: ^АТопінамбур^1633.494^2Топінамбур, земляна груша. Helianthus tuberosus

✓ Название элемента	№	Значение
АПУ	1	^АКормові баштанні*1635.6*2Рослини з їстівними плодами та насінням. Бобові культури
	2	^АКормова бруква, турнепс*1633.42*2Селера. Кольрабі, бруква, турнепс*3635.126*4Бруква (турне
	3	^АБуряк*Вкормовий*1633.41*2Буряк. Буряк червоний та жовтий. Beta vulgaris*3633.416*4Буряк ко
	4	^АКормові гарбузові*1635.6*2Рослини з їстівними плодами та насінням. Бобові культури
	5	^АКормова капуста*1635.3*2Рослини з їстівними стеблами, листям або квітками
	6	^АКормові коренеплоди*1633.4*2Столові коренеплоди та бульби. Коренеплоди*3635.1*4Столові к
	7	^АКормова морква*1633.43*2Морква. Daucus carota. Бутень бульбистий. Chaerophyllum bulbosum
	8	^АСипосні культури*1633.2*2Кормові трави. Лугові та пасовищні трави
	9	^АТопінамбур*1633.49*2Топінамбур, земляна груша. Helianthus tuberosus

Рис. 2. Терміни АПП до рубрики П222 з відповідними рубриками УДК

Подполе	Значение
Заголовок	Буряк
Підзаголовок	кормовий
УДК 1	633.41
УДК Рубрика 1	Буряк. Буряк червоний та жовтий. Beta vulgaris
УДК 2	633.416
УДК Рубрика 2	Буряк кормовий

Рис. 3. Внесення рубрик УДК, відповідних терміну АПП «Буряк кормовий»

Примітки.

Опис поля в прикладах складається з (на прикладі #820/1:_^АФХ) :

- # позначення номера поля
- 820** номер поля
- /1 номер повторення поля
- :_ після такого роздільника починається текст поля
- ^А позначення підполя «А»
- ФХ текст, занесений до підполя.

Примітки стосуються всіх прикладів, наведених у документі.

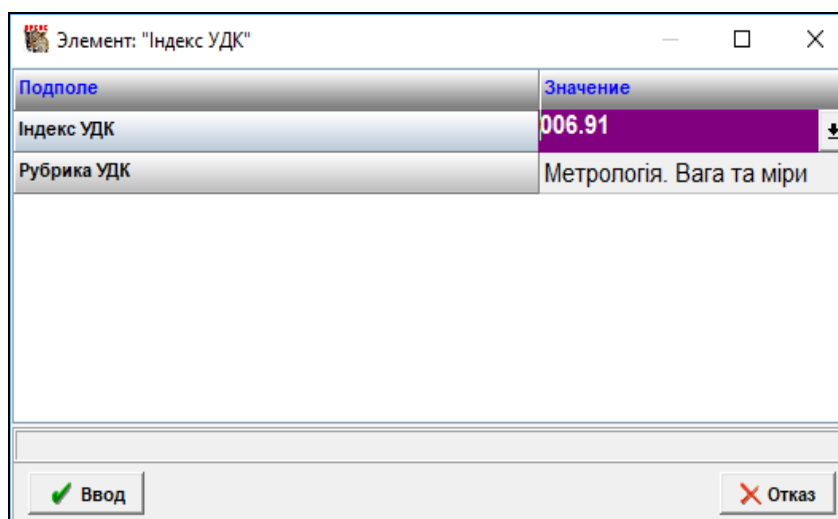
Приклад № 2. Заповнення обов'язкового поля 675: Індекс УДК

Для рубрики «Ж10 Метрологія. Техніка вимірювань» у поле «675: Індекс УДК» внесено індекси та заголовки трьох відповідних рубрик УДК (рис. 4, 5).

- #675/1: ^*006.91^2Метрологія. Вага та міри
- #675/2: ^*531.7^2Вимірювання геометричних та механічних величин: вимірювальні прилади, методи та одиниці вимірювання
- #675/3: ^*53.08^2Основні принципи та теорія вимірювання і розробки вимірювальних приладів. Методи вимірювання

Індекс УДК	1 006.91^2Метрологія. Вага та міри
	2 531.7^2Вимірювання геометричних та механічних величин: вимірювальні прилади, методи та одиниці вимірювання
	3 53.08^2Основні принципи та теорія вимірювання і розробки вимірювальних приладів. Методи вимірювання
Класифікаційний індекс, заголовок рубрики	^AJ10^Метрологія. Техніка вимірювань

Рис. 4. Рубрики УДК, відповідні рубриці «Ж10 Метрологія. Техніка вимірювань»

Подполе	Значение
Індекс УДК	006.91
Рубрика УДК	Метрологія. Вага та міри

Рис. 5. Внесення рубрики УДК, відповідної рубриці «Ж10 Метрологія. Техніка вимірювань»

Рубрики УДК, відповідні рубриці скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, автоматично виводяться у запис рубрики (див. Приклади 1–5 у Додатку 2).

Приклад № 3. Заповнення обов'язкового поля 250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

Для рубрики «Ж10 Метрологія. Техніка вимірювань» у поле «250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики» внесено індекс, заголовок рубрики УДК (рис. 6). Також заповнено факультативні поля «Галузь застосування» і «Глосарій». Факультативне поле «Заголовок – скорочення» у даному випадку не заповнюється.

#250/1: ^АЖ10^JМетрологія. Техніка вимірювань^ITехніка вимірювання^Tприкладна наукова дисципліна, яка ґрунтується на досягненнях природничих, технічних і суспільних наук, об'єктом дослідження якої є вимірювання фізичних величин, методи та засоби забезпечення їх єдності та необхідної точності. Розрізняють теоретичну метрологію, яка розглядає загальні проблеми теорії вимірювань і похибок, метрологічних систем тощо, і прикладну метрологію, яка займається теорією і практикою забезпечення гарантованої точності конкретних вимірювань і вимірювальних систем. Також існує законодавча метрологія, яка охоплює питання метрологічної діяльності, що потребують регламентації та контролю з боку держави з метою захисту інтересів держави, підприємств або окремих громадян.

Подполе	Значення
Код	Ж10
Заголовок	Метрологія. Техніка вимірювань
Заголовок - скорочення	
Галузь застосування	Техніка вимірювання
Глосарій	прикладна наукова дисципліна, яка ґрунтується на досягненнях природничих, технічних і суспільних наук, об'єктом дослідження якої є вимірювання фізичних величин, методи та засоби забезпечення їх єдності та необхідної точності. Розрізняють теоретичну метрологію, яка розглядає загальні проблеми теорії вимірювань і похибок, метрологічних систем тощо, і прикладну метрологію, яка займається теорією і практикою забезпечення гарантованої точності конкретних вимірювань і вимірювальних систем. Також існує законодавча метрологія, яка охоплює питання метрологічної діяльності, що потребують регламентації та контролю з боку держави з метою захисту інтересів держави, підприємств або окремих громадян

Ввод Отказ

Рис. 6. Внесення індексу, заголовка, галузі застосування і статті глосарія до запису рубрики

Класифікаційний індекс і заголовок рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ автоматично виводяться у запис рубрики (див. Приклади 1–5 у Додатку 2).

Приклад № 4. Заповнення обов'язкового поля 750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

Для рубрики «Ж10 Метрологія. Техніка вимірювань» у поле «750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)» внесено додаткові заголовки до рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, які розкривають зміст та окреслюють границі рубрики (рис. 7). Для додаткового заголовка «Метрична система» заповнено факультативні поля «Галузь вживання» і «Стаття глосарія» (рис. 8). Факультативне поле «Скорочення» у даному випадку не заповнюється.

#750/1: ^Авимірювання окремих величин (лінійних розмірів, часу, ваги, маси, тощо)

#750/2: ^Аметоди оброблення, точність і похибка вимірювань

#750/3: ^Аметрична система^ІТехніка вимірювання^Тсистема мір, що ґрунтується на двох одиницях: метрі (м) — одиниці довжини і кілограмі (кг) — одиниці маси

#750/4: ^Аодиниці вимірювання (міри)

#750/5: ^Аперевірочна справа

#750/6: ^Асистеми одиниць вимірювання

✓ Название элемента	№	Значение
Класифікаційний індекс, заголовок рубрики		^АЖ10^ІМетрологія. Техніка вимірювань^ІТехніка вимірювання^Тприкладна наукова дисципліна, яка ґрун-
Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом)	1	^Авимірювання окремих величин (лінійних розмірів, часу, ваги, маси тощо)
	2	^Аметоди, оброблення, точність і похибка вимірювань
	3	^Аметрична система^ІТехніка вимірювання^Тсистема мір, що ґрунтується на двох одиницях: метрі (м) —
	4	^Аодиниці вимірювання (міри)
	5	^Аперевірочна справа
	6	^Асистеми одиниць вимірювання

Рис. 7. Додаткові заголовки рубрики

Подполе	Значення
Заголовок	метрична система
Скорочення	
Галузь вживання	Техніка вимірювання
Стаття глосарія	система мір, що ґрунтується на двох одиницях: метрі (м) — одиниці довжини і кілограмі (кг) — одиниці маси.
<input type="button" value="✓ Ввод"/> <input type="button" value="✗ Отказ"/>	

Рис. 8. Внесення додаткового заголовка до запису рубрики

Додаткові заголовки автоматично виводяться у запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ (див. Приклади 1–5 у Додатку 2).

Приклад № 5. Заповнення поля 753: Інші варіанти заголовка рубрики (синоніми)

Для рубрики «И41 Збагачення корисних копалин» у поле «753: Інші варіанти заголовка рубрики (синоніми)» внесено інше формулювання заголовка рубрики «Обробка, збагачення мінеральної сировини», застосоване для позначення аналогічної рубрики в УДК (рис. 9). Для заголовка-синоніма «Обробка, збагачення мінеральної сировини» заповнено факультативні поля «Галузь вживання» і «Стаття глосарія» (рис. 10). Факультативне поле «Скорочення» у даному випадку не заповнюється.

#753/1: ^АОбробка, збагачення мінеральної сировини^Пірнича справа^Тсукупність методів і процесів первинного перероблення руд, вугілля тощо метою концентрації цінних компонентів видаленням пустої породи та розділенням мінералів. Розрізняють гравітаційне, магнітне збагачення, флотацію тощо. Як результат збагачення корисних копалин одержують концентрати та хвости. Збагачення здійснюють на збагачувальних фабриках, які виконують, крім збагачувальних операцій, процеси рудопідготовки та зневоднювання.

Название элемента	№	Значение
Інші варіанти заголовка рубрики (синоніми)	1	Обробка, збагачення мінеральної сировини
Тематичні рубрики / Добавочные		

Рис. 9. Заголовок-синонім рубрики

Подполе	Значение
Заголовок	Обробка, збагачення мінеральної сировини
Скорочення	
Галузь вживання	Гірнична справа
Стаття глосарія	сукупність методів і процесів первинного перероблення руд, вугілля тощо метою концентрації цінних компонентів видаленням пустої породи та розділенням мінералів. Розрізняють гравітаційне, магнітне збагачення, флотацію тощо. Як результат збагачення корисних копалин одержують концентрати та хвости. Збагачення здійснюють на збагачувальних фабриках, які виконують, крім збагачувальних операцій, процеси рудопідготовки та зневоднювання.

Ввод Отказ

Рис. 10. Внесення заголовка-синоніма до запису рубрики

Приклад № 6. Заповнення поля 755: Заголовки іншою мовою

Для рубрики «Ж620 Нанотехнологія» у поле «755: Заголовки іншою мовою» внесено заголовок рубрики англійською мовою «Nanotechnology», назву мови та галузь вживання (рис. 11). Назву заголовка запозичено з англійських таблиць УДК (620.3 Nanotechnology) [26]. Позначення мови «eng» обрано за словником. Факультативне поле «Скорочення» у даному випадку не заповнюється.

#755/1: ^ANanotechnology^8eng^ТВиробництво

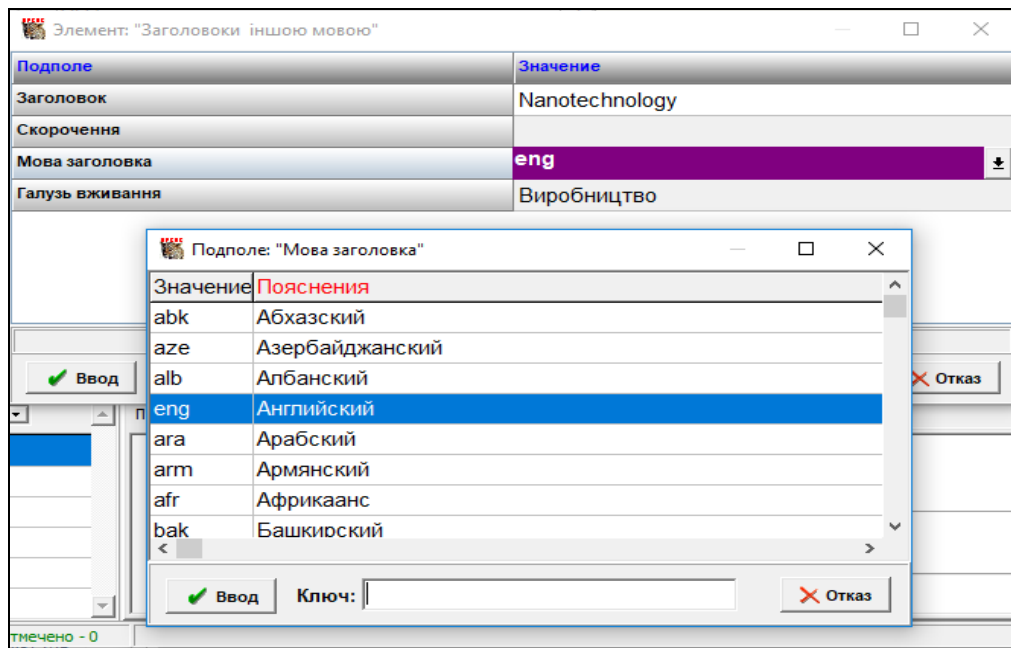

Рис. 11. Внесення заголовка іншою мовою до запису рубрики

Заголовок англійською мовою «Nanotechnology» і позначення мови «eng» автоматично виводяться у запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ (рис. 12).

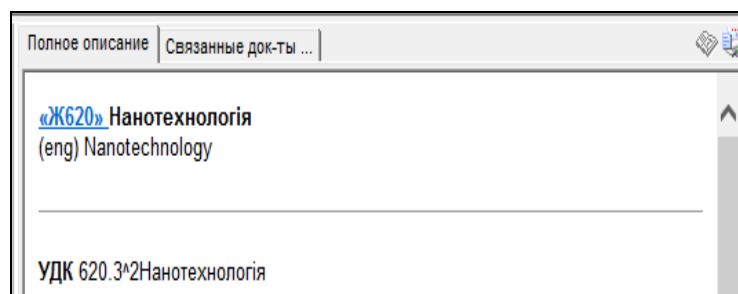

Рис. 12. Заголовок рубрики іншою мовою у записі рубрики

Приклад № 7. Заповнення поля 553: Зв'язані заголовки (Див. також...)

Для рубрики «Б1 Охорона природи» у поле «553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)» внесено індекси та заголовки рубрик скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ, зв'язаних з нею за змістом (рис. 13, 14).

- #553/1: ^АД22^ІГідрологія
- #553/2: ^АД23^ІМетеорологія
- #553/3: ^АД34^Іпетрографія (петрологія)

- #553/4: ^AE0*80^Jзагальна екологія
- #553/5: ^AC5^JСоціологія
- #553/6: ^AT4^JАрхеологія
- #553/7: ^AT5^JЕтнографія
- #553/8: ^AY075^JПрикладна етика. Професійна етика

✓ Название элемента	№	Значение
Зв'язані заголовки (Див. також ...)	1	^AD22^JГідрологія
	2	^AD23^JМетеорологія
	3	^AD34^JПетрографія (петрологія)
	4	^AE0*80^JЗагальна екологія
	5	^AC5^JСоціологія
	6	^AT4^JАрхеологія
	7	^AT5^JЕтнографія
	8	^AY075^JПрикладна етика. Професійна етика

Тематичні рубрики / Добавочные

Рис. 13. Зв'язані заголовки до рубрики «Б1 Охорона природи»

Рис. 14. Внесення зв'язаного заголовка до запису рубрики

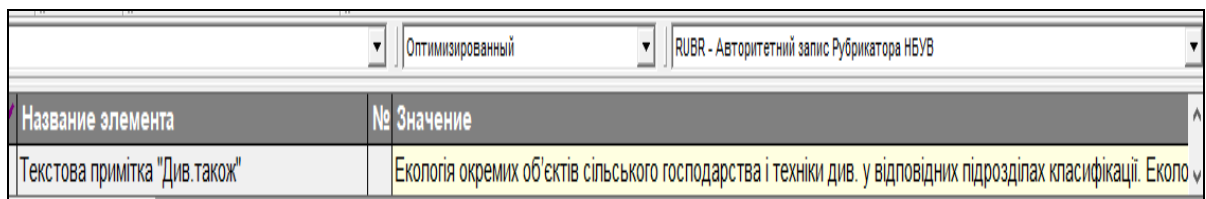
Зв'язані заголовки автоматично виводяться у запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ (див. Приклади 1–5 у Додатку 2).

Приклад № 8. Заповнення поля 353: Текстова примітка (Див. також ...)

Для рубрики «Б1 Охорона природи» у поле «353: Текстова примітка (Див. також ...)» внесено посилання до інших рубрик скороченого варіанта

Рубрикатора НБУВ, які охоплюють різні аспекти розглядання теми охорони природи (рис. 15).

#353/1: _Екологія окремих об'єктів сільського господарства і техніки див. у відповідних підрозділах класифікації. Екологія гідросфери див. Д22. Екологія атмосфери див. Д23. Екологія літосфери див. Д34. Біоекологія див. Е0*80. Соціологія екології див. С5. Археоекологія див. Т4. Етноекологія див. Т5. Екологічна етика див. Ю75

Название элемента	№ Значение
Текстова примітка "Див.також"	Екологія окремих об'єктів сільського господарства і техніки див. у відповідних підрозділах класифікації. Екопо

Рис. 15. Текстова примітка до рубрики «Б1 Охорона природи»

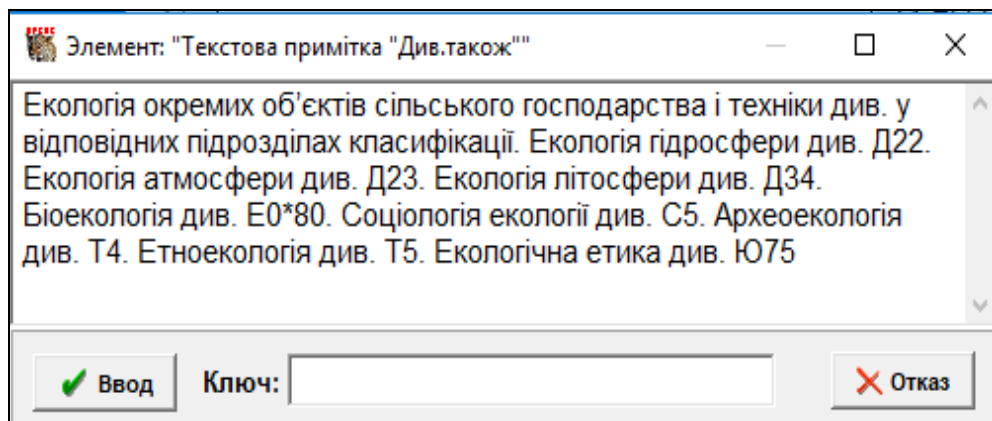

Рис. 16. Внесення текстової примітки до запису рубрики

Текстові примітки (посилання до інших рубрик) автоматично виводяться у запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ (див. Приклади 1–5 у Додатку 2).

Приклад № 9. Заповнення поля 825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)

Для рубрики «К6 Окремі машинобудівні та металообробні процеси та виробництва» у поле «825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)» внесено методичну вказівку щодо уточнення тематики документів, які збираються під рубрикою (рис. 17).

#825/1: У підрозділах індексу К6 збирається також література з процесів і виробництв у важкому машинобудуванні та література загального характеру з процесів і виробництв у машино- та приладобудуванні.

Название элемента	№	Значение
Методична вказівка (Інструктивна примітка)	1	У підрозділах індексу К6 збирається також література з процесів і виробництв у важкому машинобудуванні та літе
Тематичні рубрики / Добавочные		

Рис. 17. Методична вказівка до рубрики К6

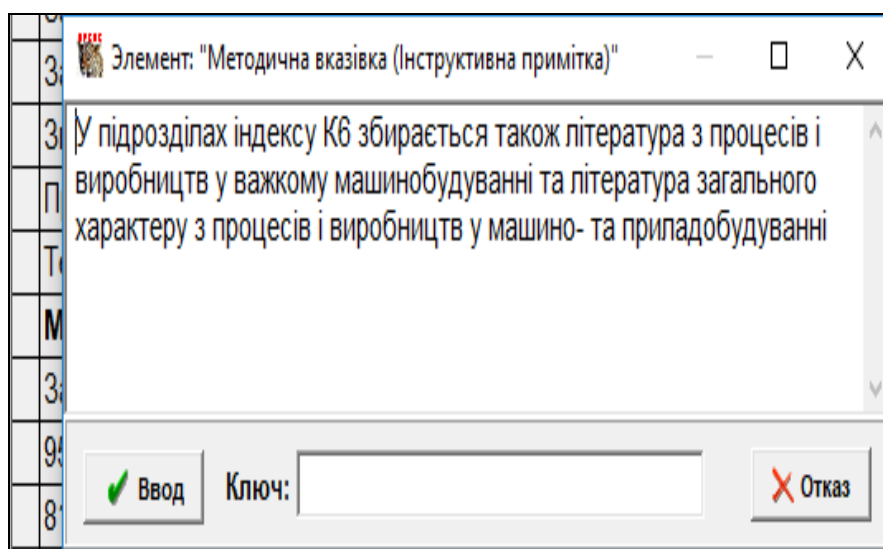

Рис. 18. Внесення методичної вказівки примітки до запису рубрики

Методичні вказівки автоматично виводяться у запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ (див. Приклади 3–5 у Додатку 2).

Приклади формування і формат виведення записів рубрик
у базі даних
«Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки»
зі списку робочого аркуша
«RUBR – Авторитетний запис Рубрикатора НБУВ»

Приклад № 1. Формування рубрики «Б1 Охорона природи»

Для рубрики «Б1 Охорона природи» заповнено обов'язкові поля:

820: АПУ (Алфавітно-предметний показчик)

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

#820/1: _ ^АЕкологічне виховання^137.016:502/504^2Вивчення навколишнього середовища^3502/504:37.015.311^4Екологічне виховання

#820/2: _ ^АЛюдина та навколишнє середовище^1502.1^2Навколишнє середовище та суспільство. Охорона та захист природи в цілому

#820/3: _ ^АОхорона навколишнього середовища^1502^2Природа. Навколишнє середовище та його захист^3502.1^4Навколишнє середовище та суспільство. Охорона та захист природи в цілому

#820/4: _ ^АСкладові навколишнього середовища^1502.3/.7^2Складові навколишнього середовища

#820/5: _ ^ААкустична екологія^1504.6:534^2Акустична екологія

#820/6: _ ^АСільськогосподарська екологія^137.016:502/504^2Сільськогосподарська екологія

#820/7: _ ^АСтатистика охорони навколишнього середовища ^1502/504:311^2Статистика охорони навколишнього середовища

#820/8: _ ^АУрбоекологія^1502.22:911.375^2Урбоекологія

#820/9: _ ^АЗагроза навколишньому середовищу^1504^2Загроза навколишньому середовищу

#675/1: _ ^*502/504^2Наука про навколишнє середовище. Енвіронментологія. Збереження природних ресурсів. Загроза навколишньому середовищу та захист від неї. Екологія

#250/1: _ ^АБ1^JOхорона природи

#750/1: _ ^Авзаємодія людини з природним середовищем і середовищем, створеним самою людиною: навколишнє середовище і науково-технічний прогрес, концепція екорозвитку тощо

#750/2:_ ^Аглобальна екологія, глобальні кризові явища в екології: зникнення багатьох видів рослин і тварин, деградація багатьох тисяч річок і озер тощо

#750/3:_ ^Аекологічне виховання і освіта населення

#750/4:_ ^Аекологічні катастрофи

#750/5:_ ^Аекологія літосфери, гідросфери та атмосфери в цілому

#750/6:_ ^Аноосфера

#750/7:_ ^Астатистика навколишнього середовища

#750/8:_ ^Асільськогосподарська екологія в цілому

#750/9:_ ^Аурбоекологія

#750/10:_ ^Аінженерна (промислова) екологія в цілому

#553/1:_ ^АД22^JГідрологія

#553/2:_ ^АД23^JМетеорологія

#553/3:_ ^АД34^JПетрографія (петрологія)

#553/4:_ ^АЕ0*80^JЗагальна екологія

#553/5:_ ^АС5^JСоціологія

#553/6:_ ^АТ4^JАрхеологія

#553/7:_ ^АТ5^JЕтнографія

#553/8:_ ^АЮ75^JПрикладна етика. Професійна етика

#353/1:_ Екологія окремих об'єктів сільського господарства і техніки див. у відповідних підрозділах класифікації. Екологія гідросфери див. Д22. Екологія атмосфери див. Д23. Екологія літосфери див. Д34. Біоекологія див. Е0*80. Соціологія екології див. С5. Археоекологія див. Т4. Етноекологія див. Т5. Екологічна етика див. Ю75

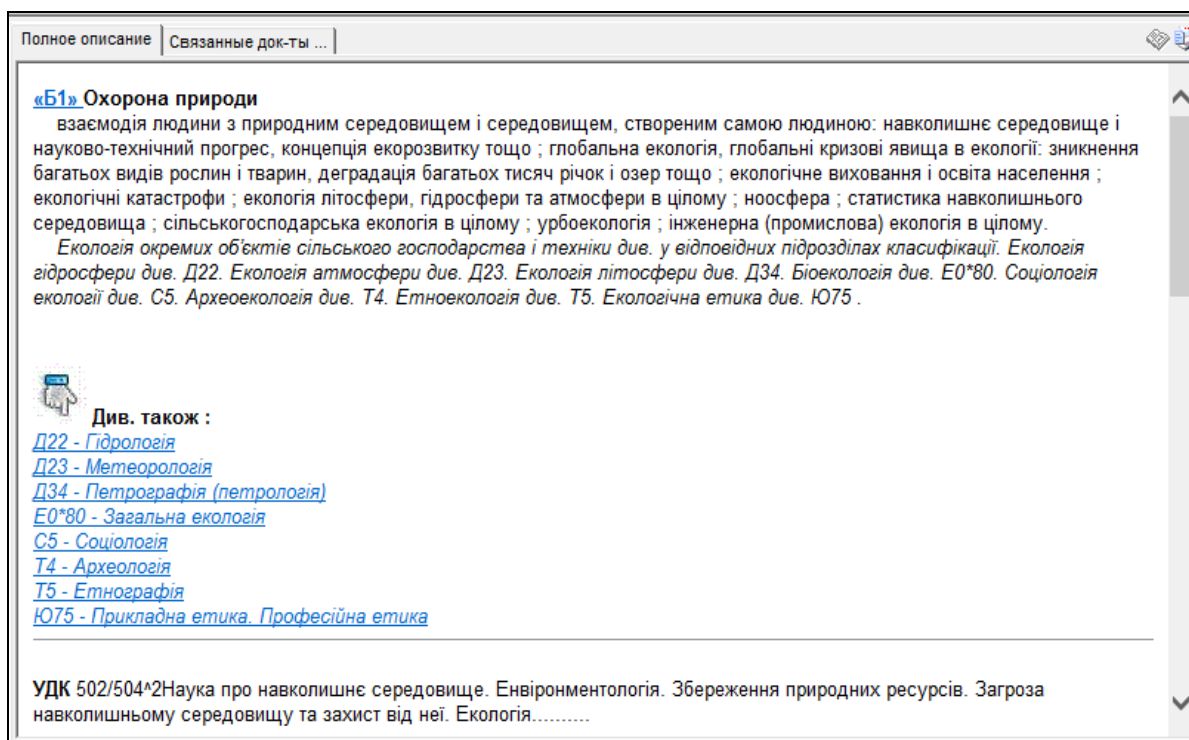

Рис. 19. Запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «Б1 Охорона природи»

У запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «Б1 Охорона природи» виведено обов'язкові поля: (рис. 19):

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

Приклад № 2. Формування рубрики «И41 Збагачення корисних копалин»

Для рубрики «И41 Збагачення корисних копалин» заповнено обов'язкові поля:

820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик)

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

і факультативне поле:

753: Інші варіанти заголовка рубрики (синоніми)

#820/1: ^АБрикетування корисних копалин^1622.788^2Виготовлення формованих рудних агломератів у вигляді брикетів, гранул, зерен. Брикетування, грануляція тощо

#820/2: ^АГравітаційне збагачення корисних копалин^1622.75/.77^2Збагачення в середовищі рідин та газів. Мокре оброблення. Гравітаційні методи збагачення

#820/3: ^АГрохочення корисних копалин^1622.74^2Сортування. Решета та сита, екрани. Сита та екрани для відокремлення, класифікації, промивання

#820/4: ^АДроблення корисних копалин^1622.73^2Дроблення. Подрібнення. Розмелювання. Пульверизація

#820/5: ^АЕлектричне збагачення корисних копалин^1622.777^2Методи електростатичного збагачення

#820/6: ^АМагнітне збагачення корисних копалин^1622.778^2Магнітне збагачення

#820/7: ^АФлотація^1622.765^2Флотація. Методи збагачення, що використовують сили поверхневого натягу

#820/8: ^АФлотоагенти^1622.765.061^2Флотаційні середовища, реагенти тощо

#820/9: _ ^АХімічне збагачення корисних копалин^1622.791^2Хімічне збагачення корисних копалин

#820/10: _ ^АВилуговування^1622.234.4^2Хімічні методи

#820/11: _ ^АКомбіновані методи збагачення^1622.772^2Комбіновані методи збагачення

#675/1: _ ^*622.7^2Обробка, збагачення мінеральної сировини

#250/1: _ ^АИ41^JЗбагачення корисних копалин

#750/1: _ ^Абрикетування корисних копалин

#750/2: _ ^Агравітаційні, електричні, магнітні й інші методи

#750/3: _ ^Агрохочення

#750/4: _ ^Адроблення

#750/5: _ ^Азбагачення окремих видів корисних копалин

#750/6: _ ^Аподрібнення

#750/7: _ ^Афлотація

#753/1: _ ^АОбробка, збагачення мінеральної сировини^Пірнича справа^Тсукупність методів і процесів первинного перероблення руд, вугілля тощо метою концентрації цінних компонентів видаленням пустої породи та розділенням мінералів. Розрізняють гравітаційне, магнітне збагачення, флотацію тощо. Як результат збагачення корисних копалин одержують концентрати та хвости. Збагачення здійснюють на збагачувальних фабриках, які виконують, крім збагачувальних операцій, процеси рудопідготовки та зневоднювання.

#553/1: _ ^АИ35^JРозробка родовищ торфу

#553/2: _ ^АИ31/34^JРозробка родовищ окремих видів твердих корисних копалин

#353/1: _ Збагачення і брикетування торфу див. И35. Брикетування руд див. И31/34

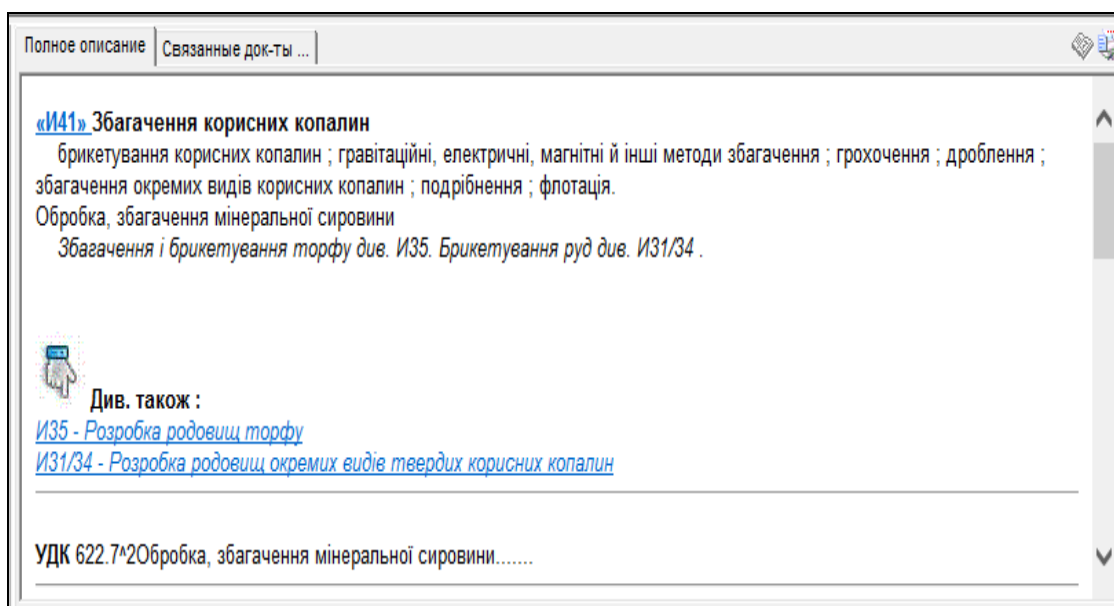

Рис. 20. Запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «И41 Збагачення корисних копалин»

У запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «И41 Збагачення корисних копалин» виведено обов'язкові поля: (рис. 20):

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

Приклад № 3. Формування рубрики «Л91 Перероблення плодів і овочів»

Для рубрики «Л91 Перероблення плодів і овочів» заповнено обов'язкові поля:

820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик)

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)

#820/1: ^АЗаморожування плодів і овочів^1664.8.037^2Консервування заморожуванням. Зберігання і транспортування заморожених продуктів

#820/2: ^АВ'ялення, сушіння плодів і овочів^1664.8.047^2Консервування сушінням. В'ялення

#820/3: ^АМаринування плодів і овочів^1664.8.035.4^2Консервування в кислотах (наприклад, в оцеті). Маринування

#820/4: ^АСоління плодів і овочів^1664.8.035.2^2Консервування солінням

#820/5: ^АЗберігання плодів і овочів^1664.8.03^2Зберігання продуктів харчування та консервування

#675/1: ^*664.8^2Консервування харчових продуктів (загалом). Консервування овочевих продуктів рослинного походження

#675/2: ^*641.48^2Консервування в домашніх умовах

#250/1: ^АЛ91^JПерероблення плодів і овочів

#750/1: ^Азаморожування

#750/2: ^Аквашення

#750/3: ^Аконсервування цукром і хімічними методами

#750/4: ^Амаринування

#750/5: ^Амочіння

#750/6: ^Апідготовка плодів і овочів до перероблення

- #750/7: ^Асоління
- #750/8: ^Асушіння (в'ялення)
- #553/1: ^АЛ96^ЖКонсервне виробництво
- #353/1: Перероблення рослинної сировини в окремих харчових виробництвах див. під індексами відповідних виробництв. Виробництво рослинних стерилізованих банкових консервів див. Л96
- #825/1: Під індексом Л96 та його підрозділами збирається також література з консервування плодів і овочів за домашніх умов

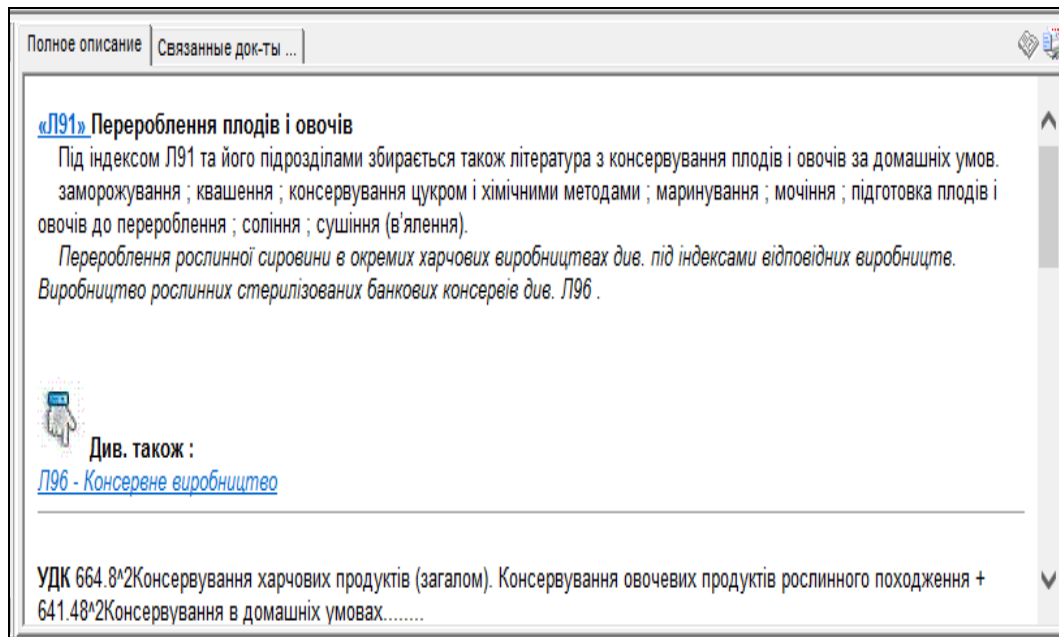

Рис. 21. Запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «Л96 Перероблення плодів і овочів»

У запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «Л96 Перероблення плодів і овочів» виведено обов'язкові поля (рис. 21):

- 675: Індекс УДК**
- 250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики**
- 750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)**
- 553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)**
- 353: Текстова примітка "Див. також"**
- 825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)**

Приклад № 4. Формування рубрики «П12 Біологічні основи рослинництва»

Для рубрики «П12 Біологічні основи рослинництва» заповнено обов'язкові поля:

- 820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик)**

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)

#820/1: _ ^АБіологія лісу^1630*12^2Біологія лісу
#820/2: _ ^АБіофізика рослин^1577.3^2Фізичні та фізико-хімічні основи життя. Біофізика. Біофізична хімія в цілому^3581^4Загальна ботаніка

#820/3: _ ^АБіохімія рослин^1577.1^2Хімічні основи життя. Біохімія та біоорганічна хімія в цілому^3581^4Загальна ботаніка

#820/4: _ ^ААнатомія, морфологія рослин^1581.4^2Морфологія рослин. Анатомія рослин

#820/5: _ ^АГістологія рослин^1581.8^2Гістологія рослин

#820/6: _ ^АЕволюція рослин^1575.8^2Еволюція. Походження видів. Філогенія^3631.52^4Поліпшення видів, сортів рослин. Прикладна генетика. Селекція тощо

#820/7: _ ^АЕкологія рослин^1581.5^2Габітус рослин. Поведінка рослин. Екологія рослин. Етологія рослин. Рослина та її зовнішнє середовище. Біономія рослин

#820/8: _ ^АЕмбріологія рослин^1581.3^2Ембріологія рослин

#820/9: _ ^АСистематика рослин^1582^2Систематика рослин

#820/10: _ ^АЦитологія рослин^1576.3^2Загальна цитологія. Клітина як біологічна система^3581.5^4Габітус рослин. Поведінка рослин. Екологія рослин. Етологія рослин. Рослина та їїзовнішнє середовище. Біономія рослин

#820/11: _ ^АХвороби рослин^1632.1^2Непаразитарні хвороби. Рослинні хвороби комплексного походження

#820/12: _ ^АФізіологія рослин^1581.1^2Фізіологія рослин

#675/1: _ ^*581^2Загальна ботаніка

#675/2: _ ^*631.522^2Біологія розмноження рослин

#675/3: _ ^*633/635^2Рослинництво в цілому. Рільництво. Садівництво

#675/4: _ ^* 633/635:58^2Агробіологія

#250/1: _ ^АП12^JBіологічні основи рослинництва

#750/1: _ ^Аанатомія культурних рослин

#750/2: _ ^Абіологія розвитку культурних рослин

#750/3: _ ^Абіофізика культурних рослин

#750/4: _ ^Абіохімія культурних рослин

#750/5: _ ^Агістологія культурних рослин

#750/6: _ ^Аеволуція культурних рослин

#750/7: _ ^Аекологія культурних рослин

#750/8: _ ^Аембріологія культурних рослин

#750/9: _ ^Аморфологія культурних рослин

- #750/10: ^Апоходження культурних рослин
 #750/11: ^Асистематика культурних рослин
 #750/12: ^Афізіологія культурних рослин
 #750/13: ^Ацитологія культурних рослин
 #553/1: ^АП02^JАгрометеорологія та агрокліматологія
 #553/2: ^АП03^JГрунтознавство
 #553/3: ^АП13^JСелекція, насінництво, сорти. Акліматизація та інтродукція
 #553/4: ^АП4^JЗахист рослин
 #353/1: Клімато-метеорологічні чинники в житті рослин див. П02. Грунтові умови та сільськогосподарські рослини див. П03. Генетика культурних рослин див. П13. Імунітет сільськогосподарських рослин до хвороб і шкідників див. П4.
 #825/1: Під індексом П12 збирається література з тих питань біології культурних рослин, які пов'язані з їхнім обробітком

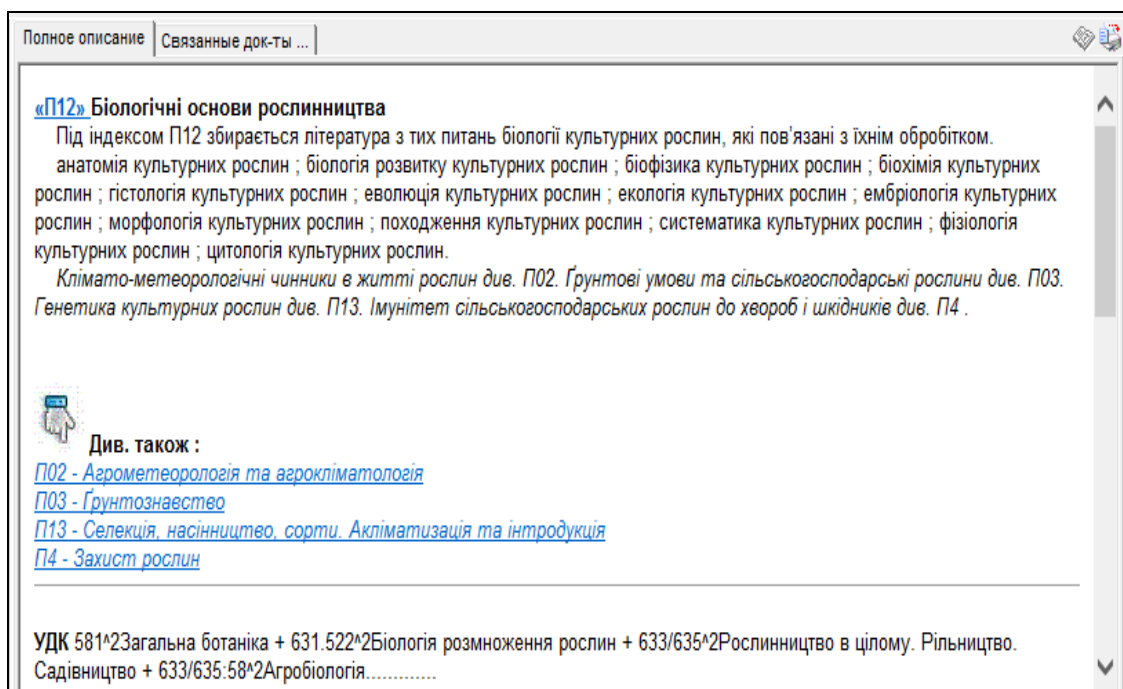

Рис. 22. Запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «П12 Біологічні основи рослинництва»

У запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «П12 Біологічні основи рослинництва» виведено обов'язкові поля (рис. 22):

- 675: Індекс УДК**
250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики
750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)
553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)
353: Текстова примітка "Див. також"
825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)

Приклад № 5. Формування рубрики «Щ Мистецтво. Мистецтвознавство»

Для рубрики «Щ Мистецтво. Мистецтвознавство» заповнено обов'язкові поля:

- 820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик)**
- 675: Індекс УДК**
- 250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики**
- 750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)**
- 553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)**
- 353: Текстова примітка "Див. також"**
- 825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)**

- #820/1: _ ^А**Термінологія мистецтвознавства^{17.072:001.4}²Термінологія мистецтвознавства та естетики
- #820/2: _ ^А**Мистецтвознавство^{17.072.2}²Мистецтвознавство
- #820/3: _ ^А**Популяризація мистецтва^{17:001.92}²Пропаганда і популяризація мистецтва
- #820/4: _ ^А**Історія мистецтва, стилі^{17.03}²Історія мистецтва. Періоди та фази мистецтва. Школи, напрями, стилі та впливи
- #820/5: _ ^А**Теорія та філософія мистецтва^{17.01}²Теорія та філософія мистецтва. Принципи композиції, пропорції, засоби оптичних ефектів
- #820/6: _ ^А**Естетика мистецтва^{17.01:111.852}²Естетика мистецтва. Смак у мистецтві
- #820/7: _ ^А**Плагіат^{17.061}²Спотворення. Підроблення. Фальсифікація. Плагіат
- #820/8: _ ^А**Мистицтво і особистість^{17.06:316.37}²Мистецтво і особистість
- #820/9: _ ^А**Мистецтво як форма духовної творчості^{17.06:130.122}²Мистецтво як форма духовної творчості
- #820/10: _ ^А**Дизайн^{17.05:62}²Мистецтво та дизайн у промисловості^{37.05:64}⁴Мистецтво та дизайн у побуті
- #820/11: _ ^А**Соціологія мистецтва^{17.01}²Соціологія мистецтва
- #820/12: _ ^А**Психологія мистецтва^{17.01:159.9}²Психологія мистецтва
- #820/13: _ ^А**Методи роботи^{17.021}²Методи роботи. Процеси робіт. Виконання робіт
- #820/14: _ ^А**Сюжети, мотиви, образи в мистецтві^{17.04}²Об'єкти та теми художнього зображення. Іконографія. Іконологія. Деталі та оздоблення. Декор. Орнамент
- #820/15: _ ^А**Жанри^{17.08}²Характерні особливості, форми, жанри, види участі тощо (в мистецтві, розвагах і спорті)
- #820/16: _ ^А**Заклади мистецтва^{17.06}²Мережа закладів мистецтва

#675/1:_^*7^2Мистецтво. Декоративно-прикладне мистецтво. Ігри. Спорт

#250/1:_^АЩ^JМистецтво. Мистецтвознавство

#750/1:_^Азагальна історія мистецтва

#553/1:_^АЮ8^JЕстетика

#553/2:_^АЮ94^JГалузева (прикладна) психологія. Психологія окремих видів діяльності

#353/1: Промислове виробництво художніх виробів див. у відповідних підрозділах відділу Ж/О. Історія окремих видів і жанрів мистецтва, творчий процес (праця, методи та прийоми роботи тощо) архітектора, скульптора, художника, композитора, актора, відношення до мистецтва глядача, слухача див. у відповідних підрозділах Щ10–Щ30. Загальна теорія мистецтва див. Ю8. Психологія художньої творчості та сприйняття мистецтва див. Ю94.

#825/1: У підрозділах окремих видів мистецтва літературу про життя та творчість діячів мистецтва виділяють за допомогою типового поділу -8.

#825/1: Література, яка охоплює мистецтво в цілому або кілька видів мистецтва.

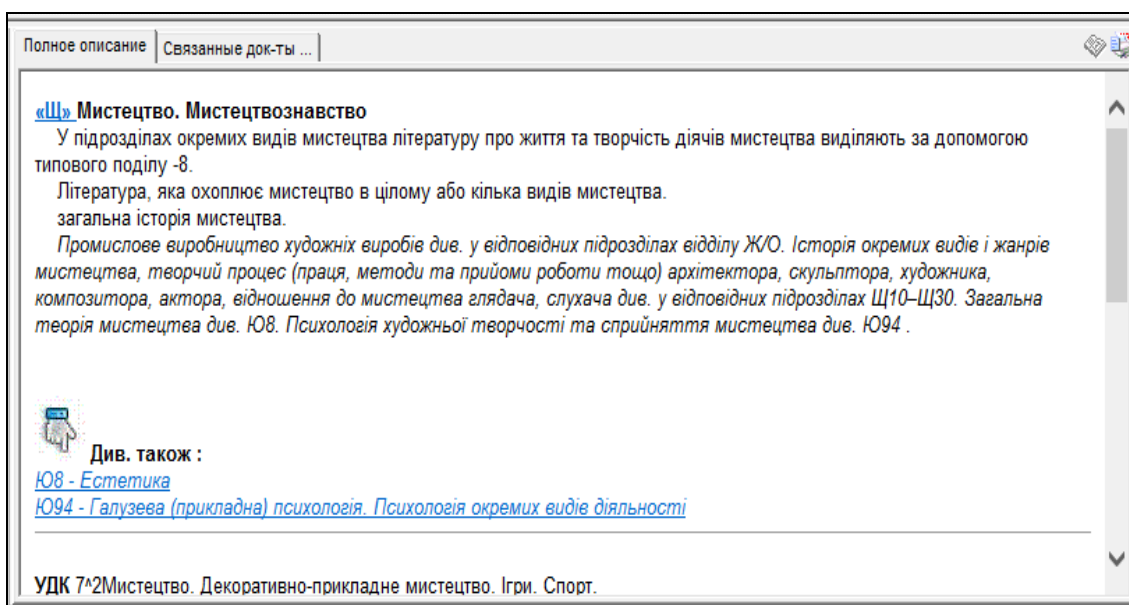

Рис. 23. Запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «Щ Мистецтво. Мистецтвознавство»

У запис рубрики скороченого варіанта Рубрикатора НБУВ «Щ Мистецтво. Мистецтвознавство» виведено обов'язкові поля (рис. 23):

675: Індекс УДК

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики

750: Додаткові заголовки (Також див. за цим індексом ...)

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...)

353: Текстова примітка "Див. також"

825: Методична вказівка (Інструктивна примітка)

**Приклади виведення записів рубрик
бази даних
«Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки»
у тематичному навігаторі на сайті НБУВ**

Приклад № 1. Рубрика «Ягідні рослини»

У запис рубрики тематичного навігатора на сайті НБУВ «Ягідні рослини» виведено обов'язкові поля, заповнені у базі даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» (рис. 24):

820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик) – терміни алфавітно-предметного покажчика виведено окремим комплексом під заголовком рубрики;

675: Індекс УДК – зазначено індекс УДК, який відповідає заголовку рубрики («УДК»), окремим комплексом виведено індекси УДК, які відповідають термінам алфавітно-предметного покажчика («див. також»);

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики – у тематичному навігаторі зазначається тільки заголовок рубрики.

[ВСІ РОЗДІЛИ ЗНАНЬ](#)

[ПЛОДІВНИЦТВО](#)

ЯГІДНІ РОСЛИНИ

- Аґрус
- Журавлина
- Малина
- Обліпіха
- Полуниця
- Суниця
- Смородина
- Порічки

Знайдено документи:

[Книжкові видання](#) [154]

[Періодичні видання](#) [21]

[Реферативна інформація](#) [83]

УДК

- 634.7 Плодові кущі та трав'яні рослини. Ягідні культури

див. також:

- 634.71 Малина та ожина. Rubus
- 634.72 Смородина. Порічки. Аґрус. Ribes
- 634.723 Смородина чорна. Ribes nigrum. Інші види чорної смородини
- 634.726 Аґрус європейський. Ribes grossularia
- 634.727 Аґрус американський. Ribes oxycanthoides
- 634.73 Ягідні культури родини вересових. Vaccinaceae
- 634.74 Інші плодові кущі
- 634.75 Суниця, полуниця. Fragaria
- 634.753 Суниця лісова. Fragaria vesca

Рис. 24. Запис рубрики тематичного навігатора НБУВ
«Ягідні рослини»

Приклад № 2. Рубрика «Нанотехнологія»

У запис рубрики тематичного навігатора на сайті НБУВ «Нанотехнологія» виведено обов'язкові поля, заповнені у базі даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» (рис. 25):

675: Індекс УДК – зазначено індекс УДК, який відповідає заголовку рубрики («УДК»);

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики – у тематичному навігаторі зазначається тільки заголовок рубрики;

і факультативне поле:

755: Заголовки іншою мовою – під заголовком рубрики виведено позначення англійської мови (eng) і заголовок рубрики англійською мовою.

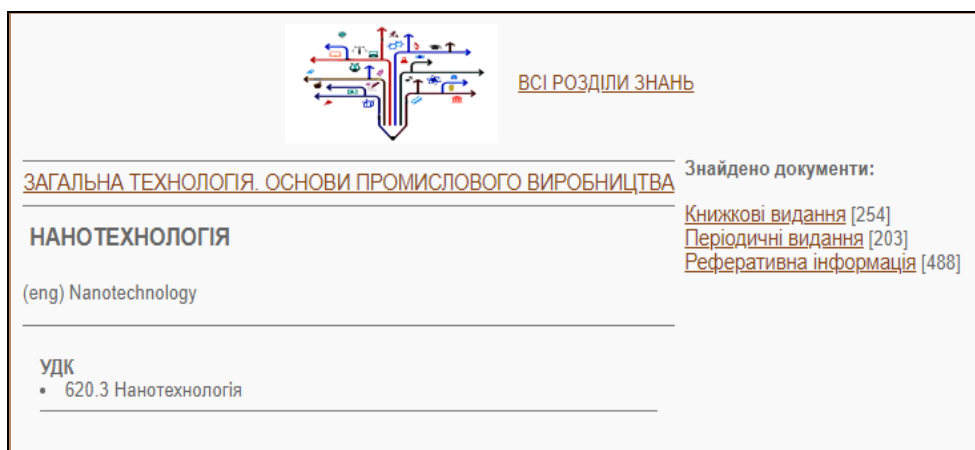

Рис. 25. Запис рубрики тематичного навігатора НБУВ «Нанотехнологія»

Приклад № 3. Рубрика «Бетони та будівельні розчини»

У запис рубрики тематичного навігатора на сайті НБУВ «Бетони та будівельні розчини» виведено обов'язкові поля, заповнені у базі даних «Скорочений варіант Рубрикатора НБУВ для наукової бібліотеки» (рис. 26):

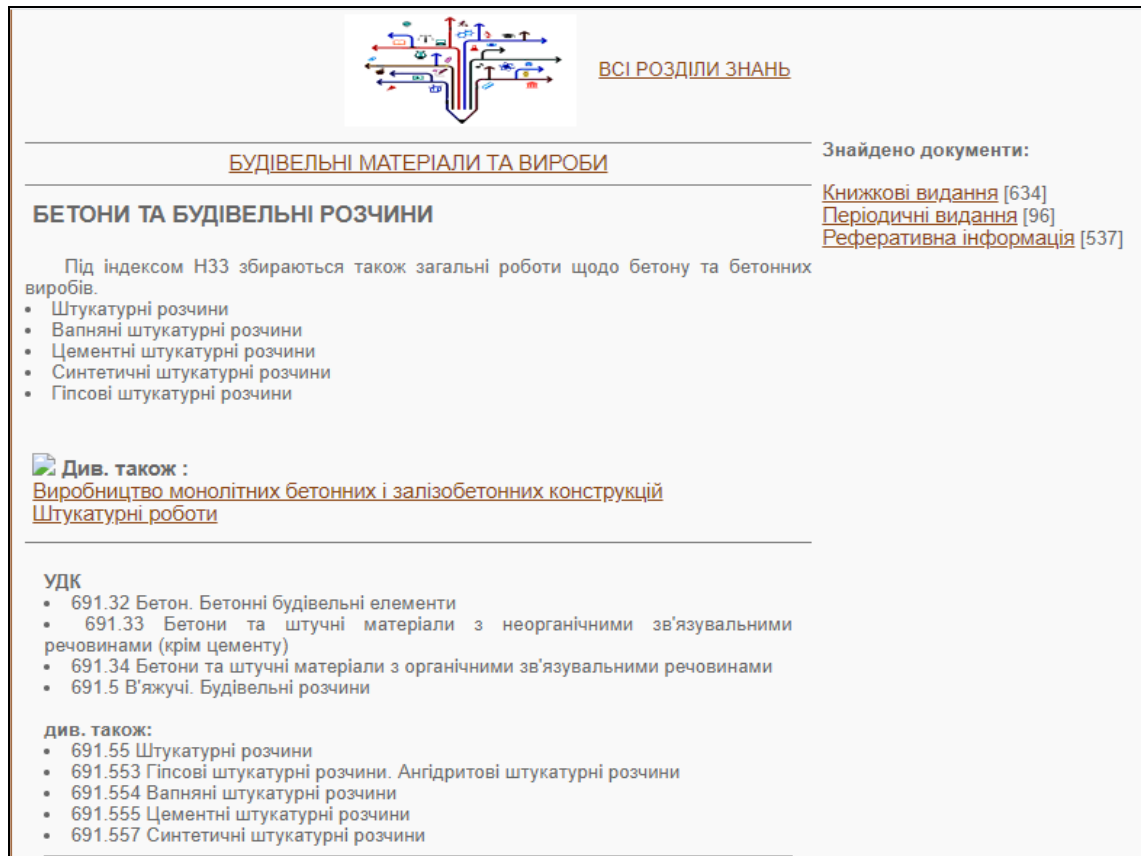
820: АПУ (Алфавітно-предметний покажчик) – терміни алфавітно-предметного покажчика виведено окремим комплексом під заголовком рубрики;

675: Індекс УДК – зазначено індекс УДК, який відповідає заголовку рубрики («УДК»), окремим комплексом виведено індекси УДК, які відповідають термінам алфавітно-предметного покажчика («див. також»);

250: Класифікаційний індекс, заголовок рубрики – у тематичному навігаторі зазначається тільки заголовок рубрики;

553: Зв'язані заголовки (Див. також ...) – у тематичному навігаторі зазначаються тільки заголовки зв'язаних рубрик;

825: Методична вказівка (Інструктивна примітка) – у тематичному навігаторі під заголовком рубрики виведено текст методичної вказівки.

The screenshot shows a web interface for a thematic navigator. At the top, there is a logo with a stylized 'H' and 'B' and the text 'ВСІ РОЗДІЛИ ЗНАНЬ'. Below the logo, the main heading is 'БУДІВЕЛЬНІ МАТЕРІАЛИ ТА ВИРОБИ'. The search results are for 'БЕТОНИ ТА БУДІВЕЛЬНІ РОЗЧИНИ'. On the right side, it says 'Знайдено документи:' followed by three links: 'Книжкові видання [634]', 'Періодичні видання [96]', and 'Реферативна інформація [537]'. The main text area contains a paragraph: 'Під індексом Н33 збираються також загальні роботи щодо бетону та бетонних виробів.' followed by a bulleted list: 'Штукатурні розчини', 'Вапняні штукатурні розчини', 'Цементні штукатурні розчини', 'Синтетичні штукатурні розчини', and 'Гіпсові штукатурні розчини'. Below this is a section 'Див. також:' with two links: 'Виробництво монолітних бетонних і залізобетонних конструкцій' and 'Штукатурні роботи'. At the bottom, there is a section 'УДК' with a bulleted list: '691.32 Бетон. Бетонні будівельні елементи', '691.33 Бетони та штучні матеріали з неорганічними зв'язувальними речовинами (крім цементу)', '691.34 Бетони та штучні матеріали з органічними зв'язувальними речовинами', and '691.5 В'язучі. Будівельні розчини'. Finally, there is a section 'див. також:' with a bulleted list: '691.55 Штукатурні розчини', '691.553 Гіпсові штукатурні розчини. Ангідринові штукатурні розчини', '691.554 Вапняні штукатурні розчини', '691.555 Цементні штукатурні розчини', and '691.557 Синтетичні штукатурні розчини'.

Рис. 26. Запис рубрики тематичного навігатора НБУВ «Бетони та будівельні розчини»

VI. Визначення

Алфавітно-предметний покажчик до систематичного каталогу – допоміжний довідковий апарат, у якому в абетковому порядку подається перелік предметних рубрик, що розкривають зміст відображених у систематичному каталозі документів із зазначенням відповідних класифікаційних індексів [19].

База даних – сукупність взаємопов'язаних даних, організована відповідно до певних правил опису, зберігання та маніпулювання, подана у формі, придатній для автоматичного опрацювання, й призначена задовольняти інформаційні потреби користувачів інформації [19].

Бібліотечно-бібліографічна класифікація – таблиці систематизації документів для організації книжкового фонду. Їхнє основне завдання розкрити зміст документів, представити їх у вигляді стрункої науково-обгрунтованої системи знань і цим максимально полегшити читачеві використання бібліотечних фондів [17, с.11].

Ведення бази даних – діяльність, спрямована на оновлювання, підтримування, перебудову структури бази даних для забезпечення її цілісності, збереженості та ефективності [6].

Електронний каталог – підсистема автоматизованої бібліотечної інформаційної системи, що складається з бібліографічних баз даних, інформаційного і лінгвістичного забезпечення у комплексі з системою керування базами даних і набором прикладних програм, призначена для організації доступу до баз даних бібліотеки [19].

Інформаційно-пошукова система – автоматизована інформаційна система, що базується на сукупності інформаційного масиву, інформаційно-пошукової мови, правил її використання, критерію видачі та технічних засобів для інформаційного пошуку відповідно до запитів користувачів інформації [6].

Інформаційний пошук – дії, методи та процедури для знаходження у фонді необхідної інформації [1]; – пошук певної інформації, що відповідає інформаційним запитам користувачів [6].

Інформаційно-пошукова (інформаційна) мова – формалізована мова, призначена для характеристики даних чи змісту документів для забезпечення їх зберігання та пошуку [6].

Інформаційно-пошукова мова класифікаційного типу – інформаційно-пошукова мова, в якій лексичні одиниці пов'язані семантичними зв'язками для подальшого використання в індексуванні документів і запитів [6].

Класифікаційна система – інформаційна мова, призначена для структурного подання документів чи даних за допомогою класифікаційних індексів і відповідних термінів з метою забезпечення реалізації класифікаційного предметного підходу з використанням, у разі необхідності, абеткового покажчика [3, 4].

Класифікаційне індексування, бібліографічна систематизація, класифікаційна систематизація, систематизація – процес вираження змісту документа та або запиту інформаційно-пошуковою мовою [17, с. 27].

Класифікаційний індекс; позначка класу – подання класу, отримане внаслідок застосування нотації деякої класифікаційної системи [3, 4].

Класифікація; класифікування – спосіб розподілу понять за класами та їх підрозділами для вираження семантичних відношень між ними [4]; – розподілення (розподіл) множини об'єктів на підмножини на підставі їхньої схожості чи несхожості, на угруповання за певними ознаками [6]; – устанавлювання стосовно документа умовних позначок класу, узятих з класифікаційної системи [8].

Лінгвістична еквівалентність (у багатомовному тезаурусі) – відношення між поданнями в різних мовах того ж самого поняття [4].

Лінгвістичні засоби інформаційного пошуку – сукупність термінів і формалізованої інформаційно-пошукової мови, а також правил

формалізування природної мови, що їх використовують для пошуку релевантної інформації в автоматизованих інформаційних системах [6].

Посилання – запис, який пов’язує між собою частини документа, бібліографічні записи, класифікаційні поділи, предметні рубрики [19].

Пошук інформації – відбирання даних, що зберігаються з метою одержання інформації про певний предмет [5].

Предметна рубрика; предметний заголовок – елемент рубрикатора, що є коротким формулюванням теми, яку подано природною мовою [6]; – заголовок, що відображає предмет(-и) документа [2].

Рубрикатор – документ, у якому наведено перелік предметних рубрик та їхніх класифікаційних індексів, призначених для систематизування інформаційних фондів, інформаційних масивів і видань, а також для пошуку інформації в них [6].

Тематичний пошук – пошук інформації в інформаційних ресурсах за тематичними запитам користувачів інформації [6].

Список використаних джерел

1. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. Чинний від 1995-01-01. К.: Держстандарт України, 2005. 53 с. (Державний стандарт України).
2. ДСТУ 2394-94. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів. Терміни та визначення. Чинний від 1995-01-01. К.: Держстандарт України, 1994. 48 с. (Національний стандарт України).
3. ДСТУ 2395-2000 (ISO 5963:1985). Обстеження документа, встановлення його предмета та відбір термінів індексування. Загальна методика. Чинний від 2001-07-01. К.: Держстандарт України, 2001. II, 7 с. (Державний стандарт України).
4. ДСТУ 2398-94. Інформаційні мови. Терміни та визначення. Чинний від 1995-01-01. К.: Держстандарт України, 1994. 23 с. (Державний стандарт України).
5. ДСТУ 2938-94. Системи оброблення інформації. Основні поняття. Терміни та визначення. Чинний від 1996-01-01. К.: Держстандарт України, 1995. II, III, 31 с. (Державний стандарт України).
6. ДСТУ 5034:2008. Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Чинний від 2009-01-01. К.: Держстандарт України, 2008. 43 с. (Державний стандарт України).
7. ДСТУ 7448:2013. Інформація та документація. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять. Чинний від 01.07.2014. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. III, 41 с.
8. ДСТУ ISO 5127:2007 (ISO 5127:2001, IDT). Інформація та документація. Словник термінів. Чинний від 2009-01-01. К.: Держспоживстандарт України, 2010. 237 с. (Національний стандарт України).
9. Інформаційні ресурси. Словник законодавчої та стандартизованої термінології. НАПН України; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О.

- Сухомлинського; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська]. К.: Нілан-ЛТД, 2012. 283 с.
10. Лобузінa К. В. Удосконалення рубрикатора наукової бібліотеки як лінгвістичної основи пошукової інформаційно-комунікативної системи / К. В. Лобузінa, С. В. Галицька, Н. В. Орєшина. Наукові праці НБУВ. 2016. Вип. 44. С. 448–460.
  11. Методика заповнення полів в АРМ «Каталогізатор» бібліотечної системи «ІРБІС»: метод. рек. та приклади / [Бондарчук Т. А. та ін.]; за ред. Т. Є. Клименко. Херсон: Олді-Плюс, 2014. 274 с.
  12. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792 // Відомості Верховної Ради України. 1994. № 13. Ст. 64. [Зміни і доповнення внесено згідно із Законами України: № 75/95-ВР від 28.02.95; № 998-XIV від 16.07.99; № 2627-III від 11.07.2001; № 850-IV від 22.05.2003; № 1294-IV від 20.11.2003; № 2939-VI від 13.01.2011].
  13. Про науково-технічну інформацію: Закон України від 25 червня 1993 року № 3322-XII // Відомості Верховної Ради України. 1993. № 33. Ст. 345. [Зміни і доповнення внесено згідно із Законами України: № 762-IV від 15.05.2003; № 1294-IV від 20.11.2003; № 2938-VI від 13.01.2011].
  14. Про положення про Національну бібліотеку України ім. В. І. Вернадського. Постанова Президії Національної академії наук України від 06.06.1999 р. № 190.
  15. Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних: Закон України від 23 березня 2000 року № 1587 // Відомості Верховної Ради України. 2000. № 24. Ст. 183. [Зміни і доповнення внесено згідно із Законами України: № 2122-III від 07.12.2000; № 3205-VI від 07.04.2011; № 3828-VI від 06.10.2011; Кодексом № 2341-III від 05.04.2001; у редакції Закону № 1098-IV від 10.07.2003].
  16. Рубрикатор НБУВ. Скорочений варіант. К. В. Лобузінa, С. В. Галицька, Н. Я. Зайченко, Т. С. Медвідь, Н. В. Орєшина, І. П. Перенесієнко, О. Г.

Сандул; відп. ред. К. В. Лобузiна; НАН України, Нац. б-ка України iменi В. I. Вернадського. Київ, 2016. 570 с.

17. Словник основних термiнiв з бiблiотечно-iнформацiйної дiяльностi. уклад. М.В.Безрука. Iвано-Франкiвськ: НТБ IФНТУНГ, 2013. 48 с. URL: <http://library.nung.edu.ua/sites/default/files/files/slovník.pdf>
18. Статут Нацiональної бiблiотеки України iменi В. I. Вернадського. Затверджено розпорядженням Президiї Нацiональної академiї наук України № 383 вiд 14.06.2017 р.
19. Українська бiблiотечна енциклопедiя. URL: <http://ube.nlu.org.ua/>
20. Унiверсальна десяткова класифiкацiя (УДК). Основна таблиця. 6 Прикладнi науки. Медицина. Технiка: основнi дiлення. 63/65 Сiльське, лiсове, рибне та мисливське господарство. Комунально-побутове господарство. Органiзацiя виробництва, торгiвлi, транспорту, зв'язку, полiграфiї. Бухгалтерiя. Реклама. Держ. наук. установа "Кн. палата України iм. Iвана Федорова"; [пiдгот.: М. Й. Ахвердова та iн.; голов. ред. М. I. Сенченко; пер. з англ.: Б. С. Волох та iн.]. 2-ге вид., випр. i допов. К.: Кн. палата України, 2011. 52 с.
21. Унiверсальна десяткова класифiкацiя (УДК). Основна таблиця. 6 Прикладнi науки. Медицина. Технiка: основнi дiлення. 63/65 Сiльське, лiсове, рибне та мисливське господарство. Комунально-побутове господарство. Органiзацiя виробництва, торгiвлi, транспорту, зв'язку, полiграфiї. Бухгалтерiя. Реклама. Держ. наук. установа "Кн. палата України iм. Iвана Федорова"; [пiдгот.: М. Й. Ахвердова та iн.; голов. ред. М. I. Сенченко; пер. з англ.: Б. С. Волох та iн.]. 2-ге вид., випр. i допов. К.: Кн. палата України, 2011. 152 с.
22. Унiверсальна десяткова класифiкацiя (УДК). Основна таблиця. 7/9 Мистецтво. Iгри. Спорт. Мовознавство. Художня лiтература. Лiтературознавство. Географiя. Iсторiя. Держ. наук. установа "Кн. палата України iм. Iвана Федорова"; [пiдгот.: М. Й. Ахвердова та iн.;

- голов. ред. М. І. Сенченко; пер. з англ.: Б. С. Волох та ін.]. 2-ге вид., випр. і допов. К.: Кн. палата України, 2011. 148 с.
23. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 0/3 Загальний відділ. Філософія. Психологія. Релігія. Суспільні науки. Пер. з англ. Державна наукова установа "Книжкова палата України ім. Івана Федорова"; [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.; голов. ред. М. І. Сенченко]. 2-ге вид., випр. і допов. К.: Кн. палата України, 2008. 384 с.
24. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 5 Математика та природничі науки; 60 Біотехнологія; 61 Медичні науки. Державна наукова установа "Книжкова палата України ім. Івана Федорова"; [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.; голов. ред. М. І. Сенченко]. 2-ге вид., випр. і доп. К.: Кн. палата України, 2008. 419 с.
25. Універсальна десяткова класифікація (УДК). Основна таблиця: 62 Машинобудування. Техніка в цілому: пер. з англ. Державна наукова установа "Книжкова палата України ім. Івана Федорова"; [підгот.: М. Й. Ахвердова та ін.; голов. ред. М. І. Сенченко]. 2-ге вид., випр. і допов. К.: Кн. палата України, 2008. 304 с.
26. UDC Summary. URL:
<http://www.udcsummary.info/php/index.php?id=37275&lang=en>